У име Оца и Сина и Светога Духа!

Ево, браћо и сестре, сабрали смо се на овај велики дан да прославимо свети и светли спомен великог угодника Божјег Светог првомученика и архиђакона Стефана. Као што је међу Апостолима било мноштво њих, дванаест великих Апостола и осталих седамдесет, и као што се међу њима по труду, по ревности, по вери, огњеној ревности истакао Свети првоврховни апостол Петар и Свети првоврховни апостол Павле, тако се и међу седморицом изабраних ђакона у првој јерусалимској цркви по ревности у служењу Богу и ближњима, по љубави према Богу истакао Свети првомученик и архиђакон Стефан.

Стефан на грчком значи венац или круна и заиста је Господ овог угодника Свог овенчао великим венцем. Он је у Цркви назван првомучеником. Мученици представљају темељ вере на коме почива Црква Божја. У дивним богослужбеним песмама пева се оно што су пророци најавили, апостоли проповедали, мученици исповедали и свети оци научили. То и ми верујемо, примамо и прихватамо. У Јеванђељу је Господ Бог рекао, Христос Богочовек, да нема веће љубави од ове – да се за ближњега свог положи живот свој. Управо су ову заповест испунили сви Свети мученици а међу њима први Свети архиђакон Стефан, зато се и назива првомучеником. Он се удостојио тог великог венца мученичког и великог имена да се назове првомучеником, дакле, први који је пострадао за име Христово, први који је у исповедању имена Христовог и вере у Христа окончао у мученичком подвигу свој свети живот. Свети Стефан архиђакон првомученик и остали Свети мученици ову велику заповест о љубави испунили су, не само према ближњима, него оно што је најбитније према Христу Богочовеку. Он је, Христос Богочовек, примио нашу људску природу, постао телом сличан нама, постао један од нас и Свети мученици су ту велику заповест о љубави испунули према Христу Богочовеку који је најбитнији међу нашим ближњима, дакле, ту љубав према Богу и заповест о тој великој љубави да за велику љубав положимо свој живот, то јест да ту љубав потврђујемо полагањем свог живота, онога најверднијег што на земљи имамо, дакле, тим подвигом, жртвовањем свог живота, показујемо највећу љубав према ближњима. Свети мученици су ту велику љубав показали управо према Христу Богочовеку, међу њима први Свети апостол, првомученик и архиђакон Стефан. Он је био кротак као јагње и у данашњој посланици коју смо читали видели смо како је одговарао на оно камење које су његови мучитељи на њега бацали и којим су га усмртили. Он се бранио само трпљењем, вером у Христа и до краја свог живота он је исповедао ту велику истину вере православне да је Христос Богочовек бог и човек, савршени Бог и савршени човек, Син Божји и друго лице Свете Тројице. Свети мученици су у свом подвигу, полагањем свог живота за Христа и за веру Христову, сједињавали кротост јагњета, не противећи се у физичком смислу својим мучитељима већ противећи се само трпљењем и вером у Христа Богочовека и сједињавањем са том кротошћу лавовске ревности у исповедању истине вере православне. Кад је неко устајао на њих лично, кад су чак мучитељи одузимали њихов живот они се нису томе супротстављали већ су трпели све те муке и у тим мукама свој живот окончали, али када је неко покушавао да им одузме веру у Христа Богочовека, свети мученици су као лавови ревносно устајали против таквих, противстајали против лажи и заблуда овоземаљских, а за истину вере хришћанске, вере православне. Такав мученички подвиг и пут први нам је показао и пропутио Свети апостол првомученик и архиђакон Стефан који је заиста један од највећих угодника Божјих у Царству Небеском. Иначе су у Цркви Божјој Свети мученици посебно поштовани као они који имају велику слободу пред Господом јер су

велики подвиг и жртву Господу принели и полагањем свог живота показали да им је Бог, вера у Бога битнија од свега земаљског па и од самог живота. Због такве велике љубави и ревности према Богу Свети мученици су се удостојили велике славе у Царству Небеском а међу њима највеће славе међу мученицима удостојио се управо Свети ђакон и првомученик Стефан. Зато Свети мученици имају велику слободу да се моле Богу за нас.

На који начин и у којој мери Црква почитује Свете мученике показује нам само богослужбено предање Цркве. У почетку, у првим годинама и вековима Цркве Божје, хришћани су се скупљали по домовима и по кућама а недуго затим на гробљима мученика. Над гробовима мученика они су се скупљали, савршавали своја богослужења, молитва, савршавали Свету евхаристију и Свету Литургију. То дивно и велико сведочанство вере коју су Свети мученици својим светим и светлим примером показивали Цркви Божјој и тим светлим примером утврђивали веру у Цркви Божјој, оставило је траг у богослужбеној пракси Цркве на тај начин што до дана данашњег сваку Свету Литургију савршавамо на антиминсу. То је посебно освештано платно на коме је изображено полагање Богочовека Христа у гроб и у сваком од тих платна увезене су честице моштију Светих мученика. То предање да се Литургија савршава над њиховим моштима Црква чува до дана данашњег и тим богослужбеним предањем, чувањем мученичких моштију на Светим олтарима, савршавањем најсветије евхаристије на њиховим моштима, Црква показује које је место Светих мученика у Цркви, да они заузимају највише место, не само у Царству Небеском у торжествујућој Цркви него и овде на земљи у војујућој Цркви а то је место у самом Светом олтару на Часним трпезама. Ето, толико су велики угодници Божји Свети мученици а међу њима први и највећи Свети мученик Свети архиђакон Стефан који је пропутио овај чудесни пут угађања Богу, мученички пут, и тиме у Царству Небеском, он је пропутио пут читавој мученичкој војсци која ће вековима после Светог Стефана кренути истим тим путем мученичког исповедања и сведочења вере православне. На данашњи дан прослављамо обретење, то јест проналажење и пренос моштију овог угодника Божјег из Палестине и светог Сиона у Јерусалим. Наиме, у једном моменту, када је прошло гоњење Цркве Христове после трећег века, десило се једном јеромонаху, свештеномонаху Лукијану који је у посту и молитви угађао Богу у палестинској земљи, ето, догодило му се једно чудесно сновиђење. Јавио му се неки светолики муж у том сну и он му је указао на место где се налази гроб у коме су покопане мошти Светог угодника Божјег Стефана, његово тело, тело Светог Никодима, оног законика који је тајно долазио Христу Богочовеку да се наслађује његовом богочовечанском науком и тело сина Гамалиловог Авива. Тај угодник Божји, светолики муж, је био сам Гамалило који је био учитељ Светог апостола Павла и један од јеврејских старешина, који је у почетку нагињао ка вери Христовој и тајно се састајао са Светим апостолима а касније се и крстио и примио веру хришћанску скупа са својом породицом. У вери хришћанској се побожно у животу преставио и окончао свој земаљски живот. Овом Светом Лукијану, он се јавио и рекао му чудесне речи. Рекао је: „Докле ће мошти овог великог угодника Божјег Стефана бити покопане у пећини под земљом и трпети и кишу и остале те земаљске временске непогоде. Велика је мука у свету и ако отворите гроб његов и мошти његове и Бог ће отворити двери милосрђа за читав род људски у коме владају велике невоље и муке.“ У то време била је велика суша у читавој земљи. И тада је Лукијан, после трократног виђења, како је заповедио овај Свети Гамалило јавио Светом архиепископу Јовану јерусалимском о овом чудесном сновиђењу и тада су ископане мошти ових Светих угодника, пре свега мошти Светог Стефана, и часно су пренешене у Свети Сион у Јерусалим где су годинама

чуване а касније су пренесене у Цариград. Током преноса моштију овог угодника Божијег догађала су се неизмерна чудеса и исцељења. И бесомучни и немоћни и болесни примали су бесплатна исцељења молитвама и изобилном благодаћу која се изливала од моштију овог великог угодника Божјег Стефана. То је толико био велики догађај, обретење и пренос његових моштију, толика се благодат изливала да је Црква установила да се тај празник и тај догађај празнује до дана данашњег и том угоднику Божјем посвећена је ова света обитељ. Ето, битно је да знамо какав је и колики угодник Божји Стефан првомученик, каквог угодника Божјег ми у Цркви православној имамо, посебно ви који долазите у овај храм који је њему посвећен.

Ја желим да честитам оцу Агапиту и његовој братији ову храмовну славу и свима парохијанима и свима који са нама данас прослављају велики празник Божји и да се сви скупа данас замолимо Господу Богу и Светом Стефану и да нас наоружа истом вером и оном огњеном ревношћу и љубављу којом је горео Свети Стефан према Господу, ону веру и ону љубав и ревност за коју удостојио тако великог венца и части да се у Царству Небеском и у Цркви Божјој назове, не само мучеником, него и првомучеником. Нека је срећан и Богом благословен данашњи празник! Амин!